

АНОТАЦІЯ

Ніколайчук Т.О. Формування інвестиційного середовища для економічного розвитку об'єктів природно-заповідного фонду України. – кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка. Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України. Одеса. 2021.

Наукове дослідження присвячено розв'язанню проблеми пов'язаної, із інвестиційним забезпеченням об'єктів природно-заповідного фонду України у системі збалансованого економіко-ефективного природокористування та їх місця у ринковій інфраструктурі.

Залучення інвестиційних потоків у галузь заповідної справи є одним з найбільш актуальних питань сьогодення, оскільки об'єкти природно-заповідного фонду України (далі – ПЗФ) мають значний економіко-екологічний потенціал для розвитку інноваційних форм ведення господарської діяльності. Заповідні території не можна розглядати лише як засіб збереження та консервації природних ресурсів, оскільки завдяки використанню екологоорієнтованих методів управління на територіях об'єктів заповідного фонду, може проводитись господарська діяльність, що сприятиме економіко-екологічному розвитку регіону, формуванню інвестиційних потоків постійного характеру, підтриманню балансу між органами державної влади, місцевими громадами та представниками приватного сектору економіки.

У роботі були поставлені та вирішені такі завдання: здійснено аналіз тенденцій розвитку інвестиційної привабливості об'єктів ПЗФ України; розвинуто теоретико-концептуальні положення соціо-економіко-екологічного розвитку заповідних об'єктів; розроблено науково-методичний підхід до розвитку заповідних територій як комплексних оздоровчо-розважальних зон; здійснено аналіз планування та організації господарської

діяльності на заповідних територіях, що відповідатиме вимогам ринкової економіки, створення інвестиційного середовища та засадам розбудови громадянського суспільства; сформовано теоретико-методичний інструментарій використання концесійних та франчайзингових угод як напрямів економіко-екологічного зростання заповідних територій та форм залучення інвестиційних потоків в галузь; проаналізовано використання екологічного ваучингу та факторингу як інструментів економіко-організаційної та інвестиційної підтримки приватних підприємств, що мають на меті здійснювати господарську діяльність на заповідних територіях.

В рамках дисертації розглянуто: теоретико-методичні засади використання об'єктів ПЗФ України; основні теоретичні підходи щодо формування економіко-екологічних відносин у сфері природно-заповідного фонду України; визначено вектори активізації діяльності заповідних територій як суб'єктів ринкових відносин; та, обґрунтовано інструменти розвитку екологоорієнтованої господарської діяльності на заповідних територіях в напрямку інституційного забезпечення ефективного управління об'єктами ПЗФ, концептуальних положень формування економічного забезпечення в сфері використання та розвитку об'єктів природно-заповідного фонду; визначенні ринкового інструментарію інвестиційної привабливості заповідних територій.

За своєю структурою дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, поділених на параграфи, висновків, списку використаних джерел та додатків. У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми дослідження, сформульовано його мету та завдання, описано наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів виконаної дисертаційної роботи, представлено апробацію та надано список наукових праць.

У першому розділі систематизовано існуючі підходи до розвитку господарської діяльності на заповідних об'єктах та визначено, що методи регулювання економіко-екологічних відносин та планування господарської діяльності на заповідних територіях є архаїчними, такими, що не

відповідають сучасним економічним перетворенням, не сприятимуть формуванню постійних інвестиційних потоків.

У роботі визначено підґрунтя для розвитку сприятливого інвестиційного клімату заповідних територій, в тому числі інструменти співпраці державних органів, територіальних громад, адміністрацій об'єктів ПЗФ України та приватних підприємців; запропоновано комплексний економіко-екологічний підхід до розвитку об'єктів ПЗФ України, з урахуванням сильних та слабких сторін заповідних територій для потенційних інвесторів. В рамках дисертації автором запропоновано методологію зонінгу проєктів державно-приватного партнерства у заповідній сфері, які передбачають їх поділ на природоохоронні, економіко-екологічні та інклюзивні проєкти державно-приватного партнерства.

Автором удосконалено систему показників статистичного спостереження, шляхом запровадження загальнодержавної форми уніфікованого характеру, що дозволяє забезпечити оперативний моніторинг динаміки економіко-екологічного зростання кожного об'єкта ПЗФ. Враховуючи форми співпраці установ ПЗФ України та приватних підприємців, їх ролі у системі економіко-екологічних відносин, у дослідженні пропонується диференціація послуг на прості або однокомпонентні та комбіновані. Прості послуги економіко-екологічного напрямку, представляють собою вид послуг, що формується завдяки однорідному виду діяльності, та такий, що здатний забезпечуватись економіко-екологічними та нормативно-організаційними ресурсами адміністрацій установ ПЗФ України. Комбіновані послуги економіко-екологічного напрямку, представляють собою вид послуг, який складається з сукупності різнорідних видів діяльності та розподілених на етапи, що передують один одному з метою отримання кінцевого результату. Комбіновані послуги не можуть надавати тільки установи ПЗФ, оскільки не мають достатнього рівня матеріально-технічного забезпечення та економіко-соціальних ресурсів. Безпосередньо комбіновані послуги є інструментом

державно-приватного партнерства між адміністраціями установ ПЗФ та представників приватного сектору економіки (кейтеринг, організація свят, квестів), та, формою побудови інноваційно-інвестиційної інфраструктури у сфері заповідної справи.

У другому розділі визначено напрями реалізації інституційного інструментарію розвитку економіко-екологічних відносин у природно-заповідній сфері, здійснено аналіз механізмів ефективної організації та планування господарської діяльності на заповідних територіях, що відповідатиме вимогам ринкової економіки, засадам розбудови та формування інвестиційної активності громадянського суспільства; розроблено науково-методичні підходи щодо кібернетичного планування раціонального використання об'єктів природно-заповідного фонду України; сформовано понятійно-категоріальний апарат та визначено сутність методу кібернетичного планування як наукового підходу, щодо комплексного планування економіко-екологічної діяльності та природоохоронної складової територій ПЗФ України, збереження особливостей ландшафтного середовища та отримання науково-інформаційних продуктів, а також інвестиційного розвитку регіонів в умовах децентралізації. Саме метод кібернетичного планування зможе врахувати одразу економічну, екологічну, інституціонально-правову, історико-культурну, рекреаційно-туристичну, геополітичну, інвестиційну складові під час планування господарської діяльності, сформувати прозорий та детальний 3-D проект, відповідно до якого будуть збалансовано поєднані природоохоронні інтереси держави та економіко-соціальні потреби місцевої громади, інвестиційні напрями підтримки представників приватного сектору економіки.

В роботі визначено науково - методичні підходи розвитку інституту концесії як інструменту економіко-інноваційного зростання заповідних територій та розширення інвестиційних потоків в галузь заповідної справи. В результаті проведених досліджень автором визначено економіко-організаційні, екологічні та соціальні принципи використання концесійних

угод у галузі ПЗФ України; встановлено, що концесійні угоди можуть використовуватись, як для об'єкту природного - заповідного фонду загалом, так і для окремих його складових, наприклад рекреаційно-туристичної діяльності, в залежності від режиму об'єкту ПЗФ та його правового статусу, а також першочергових завдань, які є метою партнерства, та запропоновано базові принципи договірної співпраці, як однієї з форм економіко-екологічного стимулювання суб'єктів господарювання.

В дослідженні запропоновано авторський алгоритм визначення собівартості послуг на підставі концесійних угод, який унеможливить надмірне завищення цін або формування занадто низьких показників, що можуть бути не вигідними та навіть збитковими для них або для приватних партнерів. У дисертації доведено, що уніфіковане інституційно-нормативне закріплення собівартості популярних видів основних рекреаційних послуг, використання різних моделей економіко-екологічних показників, які формують їх кінцеву вартість, надасть можливість об'єктам ПЗФ України реалізувати свій рекреаційно-туристичний потенціал під час співробітництва з приватним сектором економіки. За результатами наукових досліджень автором проаналізовано економічну сутність інструменту франчайзингу як ринкової складової інвестиційного середовища у сфері ПЗФ України. Угода франчайзингу визначається не тільки як форма договірної співробітництва, але й також як інноваційна старт-ап концепція у сфері заповідного фонду, можливість здійснення господарської діяльності під державним брендом (логотипом, торгівельною маркою), отримання додаткових гарантій розвитку бізнесу та формування постійних інвестиційних потоків в сферу заповідної справи. Завдяки угодам франчайзингу автором пропонується формування подвійного інвестиційного потоку в сферу заповідної справи: пасивний – за використання бренду (логотипу) заповідного об'єкту, активний – дивіденди за фактично вироблену продукцію чи надані послуги суб'єктом підприємницької діяльності.

Автором обґрунтовано організаційно-методичні засади формування стратегії стимулювання інвестиційної привабливості об'єктів ПЗФ України, та вектори удосконалення фінансово-інвестиційної інфраструктури.

У третьому розділі розвинуто напрями реалізації інституційного інструментарію розвитку соціо - еколого - економічних відносин в природно-заповідній сфері, як інструментів співпраці об'єктів природно-заповідного фонду, фінансових установ та приватних підприємців, що є складовими елементами фінансово-інвестиційної інфраструктури заповідної галузі. За результатами аналізу економічних та інституційних механізмів співпраці фінансових установ та представників приватного сектору економіки, що здійснюють економіко-екологічну господарську діяльність, було виявлено, що фінансові установи не здійснюють сегментацію ринку в частині різних сфер національної економіки; політика екологічного кредитування є внутрішнім вектором фінансової діяльності банків, тобто політикою лояльності банку до екологоорієнтованих підприємців.

В рамках дослідження автором проаналізовано механізми використання екологічного ваучингу як форми економіко-організаційної та інвестиційно-фінансової підтримки приватних підприємців, що мають на меті здійснювати господарську діяльність на заповідних територіях.

В роботі запропоновано використання екологічного факторингу та «заповідного кредитування» для розвитку економіко-екологічного потенціалу заповідних територій. Заповідне кредитування розглядається як секторальний інститут кредитування суб'єктів підприємницької діяльності, що здійснюють господарську діяльність на заповідних або суміжних з ними територіях.

У дисертації науково обґрунтовано використання наступних фінансових механізмів співпраці установ природно-заповідного фонду та банківських організацій, кредитних спілок в залежності від інвестиційної привабливості для фінансових установ, та форм економічних вигод – для підприємців: 1) опосередковане або непряме екологічне фінансування; 2)

«ланцюгове» екологічне фінансування; 3) «бенефіціарне» екологічне фінансування; 4) екологічний факторинг; 5) просте екологічне кредитування; 6) «зворотнє» екологічне фінансування; 7) подвійне екологічне кредитування; 8) банківське екологічне кредитування. Автором доведено, що ці механізми сприятимуть стимулюванню інвестиційного середовища.

В результаті проведених досліджень, визначена сутність та роль об'єктів природно-заповідного фонду у системі збалансованого ефективного та сталого природокористування; запропоновано методичний підхід до формування заповідних територій як суб'єктів ринкових відносин, що мають інвестиційну привабливість для різних сфер національного господарства. Доведено, що економіко-екологічний розвиток заповідних територій потребує недержавних інвестиційних потоків постійного характеру, шляхом співпраці з представниками приватного сектору економіки. Автором науково обґрунтовано ринковий інструментарій формування інвестиційного середовища об'єктів ПЗФ України, як інвестиційно-привабливих, а також розширення векторів підприємництва, в тому числі господарської діяльності інклюзивного економіко-екологічного напрямку.

У висновках до роботи узагальнено отримані результати виконаного дослідження та наведено рекомендації щодо практичного застосування окремих із цих результатів.

Практична значущість отриманих результатів позитивно оцінена, як органами державної влади, так і недержавними суб'єктами господарювання, такими як, Управління туризму, рекреації та курортів Одеської обласної державної адміністрації, Управління транспортно-комунікаційної інфраструктури Одеської обласної державної адміністрації, Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації, Одеський обласний гуманітарний центр позашкільної освіти та виховання Одеської обласної ради, ТОВ «Одесакомунекологія», ТОВ «ЕКОБункер», ГО «Захист економіки та протидія корупції» та іншими.

Ключові слова: природно-заповідний фонд, економіко-екологічний розвиток, інвестиційне середовище, інклюзія економіко-екологічного напрямку; фінансова інфраструктура, економіко - нормативні конструкції.

SUMMARY

Nikolaychuk T.O. Formation of investing environment for economic development of the facilities of the nature reserve fund of Ukraine. – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

The dissertation on the gaining of a scientific degree of the doctor of philosophy on a specialty 051 – Economics. Institute of Market Problems and Economic and Ecological Researches of the National Academy of Sciences of Ukraine. Odessa. 2021.

The scientific research is devoted to solving the problem connected with the determination of the essence and role of the facilities of nature reserve fund of Ukraine in the system of balanced economically efficient nature using and their place in the market infrastructure.

Attracting of the investment flows in the industry of reserve affair is one of the most actual issues nowadays, as there are facilities of nature reserve fund of Ukraine have considerable economical and environmental potential for the development of innovative forms of conducting economic activity. Reserve areas cannot be considered only as a means of reserving and conservation of environmental resources, as thank to use of ecological oriented methods of management in the territories of the facilities of reserve fund, economic activity can be provided, that will contribute economical and ecological development of the region, formation of investing flows of the constant character, supporting the balance between bodies of state authority, local communities and representatives of private sector of economics. Taking into account given the above, it is actualized the necessity to find out the essence and role of the facilities of nature reserve fund in the system of balanced economically efficient use of nature, their place in the

financial and market infrastructures, the definition of the investment potential of reserve areas.

Within the dissertation research theoretical and methodological principals of economically efficient use of the facilities of NRF of Ukraine are considered, the basic theoretical approaches according to the formation of economic and ecological relations in the field of nature reserve fund, defined vectors of activation of the activity of protected areas, as subjects of market relations, and, the tools of development of ecologically oriented economic activity in protected areas in the direction of institutional basis maintain of economically efficient management by facilities of NRF are substantiated, conceptual provisions for the formation of economic maintain in the field of using and development the facilities of nature reserve fund; formation of investing environment in the field of nature reserve fund, as a tool for economically substantiated use of reserve areas.

In the direction of formation the “institutional basis maintains of economically efficient management by facilities of NRF” we considered the existing approaches to the development of economic activity in protected facilities and determined, that the methods of regulation of economic and ecological relations and planning of economic activities in reserve territories are archaic, do not correspond to modern economic transformations, will not contribute for formation of investment flows.

In the work the basis for the development of a favorable investment climate in protected areas have been analyzed, including the tools for cooperation between government agencies, territorial communities, administrations of facilities of NRF of Ukraine and private entrepreneurs; proposed comprehensive approach to the development of facilities of NRF of Ukraine, taking into account strong and weak sides of protected areas for potential investors. As a part of the dissertation research, the author proposed the development of zoning of projects state and private partnership, economic and ecological state-private projects and inclusive public-private partnership projects.

Taking into account the forms of cooperation between the institutions of NRF of Ukraine and private entrepreneurs and the definition of economic and organizational role of the subject, we propose to differentiate services into simple or one-component and combined.

Simple services of ecological and economic direction (this is a such type of services, that are formed through a homogeneous type of activity, and is able to be provided with ecological and economic and regulatory and organizational resources namely the administrations of institutions of NRF of Ukraine).

Combined services of ecological and economic direction (this is a type of services, which can be presented, as a set of heterogeneous types of activities and divided into stages, which transforms each other in order to obtain the final result. Combined services cannot be given only by the institutions of NRF themselves, as they do not have sufficient level of material and technician provision and economic and social resources. Actually, combined services are a tool of public and private partnership between administrations of institutions of NRF and representatives of private sector of economy (catering, organization of holidays, quests) and a form of building an innovative financial infrastructure in the field of reserve affair).

In the dissertation research directions of realization of institutional instruments development of economic and environmental relationship in the nature reserve field are considered and made the analysis of mechanisms of economically efficient organization and planning of economic activity in protected areas, that will correspond to the requirements of market economy, basis of development and formation of public society; methodological approaches to formation of cybernetic planning of rational use of facilities of nature reserve fund of Ukraine are developed; formed the conceptual and categorical apparatus and the essence of the method of cybernetic planning ,as a tool of complex planning of economic and ecological activity and nature protection component of the territory of nature reserve fund of Ukraine, with the purpose not only of preservation of features of landscape environment and obtaining of scientific informative products, as well economic and investing development of regions in the conditions of

decentralization. It is the method of cyber planning that can take into account economic at once, social, environmental, institutional and legal, historical and cultural, recreational and tourist, geopolitical, investing component during planning economic activities, form a transparent and detailed 3-D project, due to which will be balanced nature protected interests of the state and economic and social needs of the local community, investing directions of support for representatives of private sector of economy.

The methodological approaches of concession development as a tool of economically efficient use of NPF are proposed and the concession agreements are considered as tools of economic and innovative development of protected areas and expansion of investment flows in the field of protected areas. As a result of research, the author identified economic, organizational, environmental and social principles of concession agreements in the field of NPF of Ukraine, it is established that concession agreements can be used for the object of natural - reserve fund as a whole and for its individual components, such as recreation, tourist activity depending on the regime of the NPF object and its legal status, as well as priority tasks, which are the purpose of the partnership and the principle of "ecological impartiality" is proposed as a tool of economic and ecological stimulation of business entities to work in the field of nature protection.

The dissertation research proposed an author's algorithm for determining the cost of services on the basis of concession agreements, which will prevent excessive overpricing or the formation of too low rates, which can be profitless and, even, unprofitable for them or for private partners. Unified institutional and regulatory consolidation of the cost of popular types of basic recreational services and the formation of various models of economic and environmental indicators that form their final value will give an opportunity to the establishment of nature reserves to actually realize their recreational and tourist potential in cooperation with the private sector of economy.

According to the results of scientific research, the author analyzed the economic essence of an instrument of franchising in the sphere of nature reserve

fund of Ukraine. Agreements of franchising are determined, not only as forms of contractual cooperation, but also, as innovative start-up concept in the field of reserve fund, the possibility of carrying out economic activity under a state brand (logo, trademark), obtaining additional guarantees for the development of business and formation of constant investing flows in the field of reserve affair. Thanks to franchising agreements, the author proposes the formation of double investment flow in the sphere of reserve affair: passive – for the use of brand (logo) of protected object itself, active - dividends for the actual made production or services provided by the subject of business activity.

In the work, the directions of implementation of institutional tools for the development of economic and ecological relations in the protected areas are considered, as tools for cooperation of the facilities of nature reserve fund, financial institutions and private entrepreneurs, which are the part of financial and investment elements of infrastructure in the reserve area. According to the results of the analysis of economic and institutional mechanisms of cooperation between financial institutions and representatives of a private sector of economy, that carry out economic and ecological economic activity, it was found, that financial institutions do not provide segment of the market in the part of different spheres of national economy. The policy of ecological crediting is the internal vector of financial activity of banks, that is, the internal policy of loyalty of the bank to ecologically oriented entrepreneurs, other mechanisms of cooperation does not exist.

In the dissertation, the author analyzes the mechanisms of using ecological vouching as a tool for economic and organizational and investing and financial support of private entrepreneurs, who aim to carry out economic activities in protected areas. Environmental vouching, according to the author's interpretation, is an agreement, under which the third party (guarantor) assumes the obligation to the creditor to bear the burden of double environmental and economic liability for the debtor in case of default or improper performance of its obligations to the creditor. In order to form a transparent calculation of the amount of expected and

actual profits for the vouchers and to prevent excessive financial and tax burden on eco-entrepreneurs, the author proposes a system of dating (calculator) of profits for vouchers, taking into account the specifics of the protected area.

In the work the use of environmental factoring and “reserve lending” for the development of economic potential of protected areas is proposed. Reserve lending is considered, as a sectoral institution of crediting subjects of business activity, which carry out their economic activity in the protected areas or adjacent with them territories.

The dissertation research identifies the following financial mechanisms of cooperation between institutions of the reserve fund and banking organizations, credit unions depending on the investment attractiveness for financial institutions and economic feasibility of cooperation for entrepreneurs: 1). indirect or indirect environmental financing; 2). chain ecological financing; 3). “beneficial” environmental financing; 4). environmental factoring; 5) simple environmental lending; 6). reverse environmental financing; 7) double environmental lending; 8). bank environmental lending.

As a result of the research, the author tried to find out the essence and the role of nature reserve facilities in the system of balanced economic efficient nature use and their place in financial and market infrastructures, to offer a methodical approach to the formation of protected areas, as subjects of market relations, that have investment attractiveness for different fields of national economy. It is proved, that economic and environmental development of reserve territories requires non-state financial and investment flows of constant nature, through cooperation with representatives of private sector of economy. The author substantiates, that private legal investment tools will provide the development for new vectors of entrepreneurial activity, including inclusive economic activity of economic and environmental direction.

The practical significance of the obtained results was positively assessed by both public authorities and non-governmental entities, such as the Department of Tourism, Recreation and Resorts of the Odessa Regional State Administration, the

Department of Transport and Communication Infrastructure of the Odessa Regional State Administration, the Department of Ecology and Natural Resources of Odessa Regional State Administration, Odessa Regional Humanitarian Center for Extracurricular Education and Upbringing of the Odessa Regional Council, LLC "Odesakomunekologiya", LLC "ECO Bunker", NGO "Economic Protection and Anti-Corruption" and others.

Keywords: nature reserve fund, economic and ecological development, investment environment, inclusion of economic and ecological direction; financial infrastructure, regulatory and economic structures (agreements).

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Розділи в монографіях:

1. Nikolaychuk T. Economic and legal aspects of reforming the motivational system of employees of the nature reserve fund of Ukraine: theoretical. *Economic and Legal Foundations of the Public Transformations in Conditions of Financial Globalization*: collective monograph/ed. Yu. Pasichnyk. New York: Yunona Publishing, 2018. P. 230-238. (*Особистий внесок здобувача: Підрозд. 2.15 Економіко-правові аспекти реформування мотиваційної системи працівників природно-заповідного фонду України: теоретичні положення*).

2. Nikolaychuk T. Public-private partnership in the field of nature reserves: economic aspects. *Emergence of public development: financial and legal aspects*: collective monograph/ed. Yu. Pasichnyk. Coventry: Agenda Publishing House. 2019. P. 392-400. (*Особистий внесок здобувача: Розділ 4.9. Державно-приватне партнерство в царині природно-заповідного фонду: економічні аспекти*).

Статті у наукових фахових виданнях

1. Ніколайчук Т. Контракт – як інструмент покращення управління об'єктами природно-заповідного фонду. *Економічні інновації*. 2018. № 66. С. 148-161.

2. Ніколайчук Т. Взаємозв'язок національної природно – заповідної свідомості як суспільного феномену та раціонального природокористування. *Економіка і держава*. 2018. № 6. С. 105-112.

3. Ніколайчук Т. Основні напрями вдосконалення мотиваційної системи працівників природно-заповідного фонду України. *Агросвіт*. 2018. № 12. С. 76-87.

4. Ніколайчук Т. Контракт як інструмент управління трудовими відносинами з посадовими особами служби державної охорони природно-заповідного фонду України. *Ефективна економіка*. 2018. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6502>

5. Ніколайчук Т. Страхування посадових осіб служби державної охорони природно-заповідного фонду України як новий рівень менеджменту. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 17. С. 38-45.

6. Ніколайчук Т. Розробка методу кібернетичного планування як інструменту сучасного розвитку заповідної справи. *Science Rise*. 2019. № 6 (59). С. 13-18. <https://doi.org/10.15587/2313-8416.2019.172245>

7. Ніколайчук Т. Використання франчайзингових угод у сфері заповідного фонду: позитивні та негативні аспекти. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2019. № 4, т. 2. С. 14-20. <https://doi.org/10.32750/2019-0202>

8. Ніколайчук Т. Франчайзинг як невід'ємна частина економіки природно-заповідного фонду України. *Економічні інновації*. 2019. № 3, т. 2. С. 98-106. [https://doi.org/10.31520/ei.2019.21.3\(72\).98-106](https://doi.org/10.31520/ei.2019.21.3(72).98-106)

9. Ніколайчук Т. Datenschutz як інструмент стабілізації еколого-економічного та еколого-соціального середовища в Україні. *Ефективна економіка*. 2020. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6502>

10. Ніколайчук Т. Vouching activities in the field of nature reserve fund: main theoretical aspects. *Економічні інновації*. 2020. № 3 (76), т. 22. С. 87-98. [https://doi.org/10.31520/ei.2020.22.3\(76\).87-97](https://doi.org/10.31520/ei.2020.22.3(76).87-97)

11. Ніколайчук Т., Хумарова Н. Методологічні засади розвитку підприємницької діяльності соціально - природоохоронного напрямку на основі інклюзивного підходу. *Економічні інновації*. 2019. № 4, т. 73. С. 125-137. [https://doi.org/10.31520/ei.2019.21.4\(73\).125-138](https://doi.org/10.31520/ei.2019.21.4(73).125-138). (Особистий внесок здобувача: запропоновано класифікацію суб'єктів господарської діяльності соціально-природоохоронного напрямку в залежності від ступеню участі у системі еколого-економічних відносинах інклюзивного характеру, на майні-підприємців, підприємців-донорів та підприємців-інклюзорів).

12. Ніколайчук Т. Страхування економіко-екологічних ризиків як інноваційно-інвестиційний інструмент підтримки еко-підприємців у сфері природно-заповідного фонду України. *Економічні інновації*. 2021. № 3 (80), т. 23. С. 245-268. [https://doi.org/10.31520/ei.2021.23.3\(80\).254](https://doi.org/10.31520/ei.2021.23.3(80).254)

13. Ніколайчук Т. Інноваційні форми послуг вражень у сфері господарської діяльності. *Науковий Вісник МДУ. Серія Економіка*. 2021. № 8, т. 3. С. 46-59. URL: <https://economics-msu.com.ua/uk/article/innovatsiyini-formi-poslug-vrazhen-u-sferi-gospodarskoyi-diyalnosti>. [https://doi.org/10.52566/msu-econ.8\(3\)](https://doi.org/10.52566/msu-econ.8(3)).

Статті у виданнях Європейського Союзу

1. Nikolaychuk T. The contract is a protection's tool of the natural reserve fund's social and environmental benefits. *Znanstvena misel*. 2019. Vol. 34 (2). P. 22-28. URL: <http://www.znanstvena-journal.com/wp-content/uploads/2020/10/Znanstvena-misel-journal-№34-2019-Vol-2.pdf>

Тези доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій:

1. Ніколайчук Т. Концесія як інструмент раціонального користування природними ресурсами у сфері природно-заповідного фонду України. *Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених Родзинка-2019: матеріали XXI Всеукраїнської наукової конференції*, 18-29.04. 2019 р. Черкаси, 2019. С. 112-114.

2. Ніколайчук Т. Метод кібернетичного планування об'єктів ПЗФ - як еколого-економічний інструмент розвитку галузі. *Теорія та практика менеджменту безпеки*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 14.05.2019 р. Луцьк, 2019. С. 157-158.

3. Ніколайчук Т. Головні аспекти еколого-економічного розвитку відносин державно-приватного партнерства у сфері природно-заповідного фонду. *Інтелектуальна економіка, управління та освіта*: матеріали Балтійського Міжнародного симпозіуму-конференції, 20.09.2019 р. Вільнюс, 2019. С. 103-106.

4. Ніколайчук Т. Господарська діяльність соціально-природоохоронного напрямку: новий вимір еколого-економічної інклюзії. *Техногенно-екологічна безпека України: стан та перспективи розвитку*: матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «ТЕБ-2019», 4-15. 11. 2019 р. Ірпінь, 2019. С. 69-74.

5. Ніколайчук Т. Перспективи розвитку економіко-екологічного управління об'єктів природно-заповідного фонду. *Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами*: матеріали ІV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 06.12.2019 р. Луцьк, 2019. С. 211-213.

6. Ніколайчук Т. Види суб'єктів підприємницької діяльності у відносинах інклюзії еколого-економічного характеру. *Сучасні напрямки розвитку економіки і менеджменту на підприємствах України*: матеріали V всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених, 21.11.2019 р. Харків, 2019. С. 220-223.

7. Ніколайчук Т. Розвиток інклюзивного вектору еколого-економічних відносин у сфері ПЗФ. *Молодіжна наука у контексті суспільно-економічного розвитку країни*: матеріали ІІІ Міжнародної учнівсько-студентської конференції, 22.11.2019 р. Черкаси, 2019. С. 160-162.

8. Ніколайчук Т. Метод кібернетичного планування заповідних територій в Україні: теоретичні аспекти. *Сучасні комп'ютерні системи та мережі в*

управлінні: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених, 30.11.2019 р. Херсон, 2019. С. 171.-174.

9. Ніколайчук Т. Інклюзія еколого-економічного характеру: теоретичні аспекти. *Читання присвячені пам'яті Решетніченка Андрія Володимировича*: матеріали XIII Науково-практичної конференції за міжнародною участю, 29.11.2019 р. Дніпро, 2019. С. 80-83.

10. Ніколайчук Т. Еколого-економічна інклюзія фізичних та юридичних осіб. *Проблеми бізнес-економіки в сучасних умовах*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 02.03.2020 р. Львів, 2020. С. 45-48.

11. Ніколайчук Т. Метод кібернетичного планування-інноваційний механізм планування об'єктів природно-заповідного фонду. *Цифрова економіка та інформаційні технології*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції 15 - 16 квітня 2019 р. Київ: Державний університет інфраструктури та технологій інститут управління, технологій та права, 2019. С. 134-137.

12. Ніколайчук Т. Франчайзинг, як новий вектор розвитку інклюзивної економіки у сфері заповідної справи. *Європейська інтеграція в контексті світових глобалізаційних процесів*: матеріали VIII щорічної науково-практичної конференції, 19.12.2019 р. Одеса, 2019. С. 95-99.

13. Ніколайчук Т. The franchising in naturally reserve fund:to be or not to be? *Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 18.02.2020 р. Луцьк, 2020. С. 91-94.

14. Ніколайчук Т. Vouching as eco-growth's tool in nature reserve fund. *Соціально-економічний розвиток регіонів: методичні та практичні аспекти*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 17.10.2020 р. Київ: ГО «Київський економічний науковий центр», 2020. С. 58-64.

15. Ніколайчук Т. Економіко-екологічні методи управління заповідними територіями, як осередками розвитку регіонів. *Механізми управління розвитком територій*: матеріали науково-практичної конференції, 24.10.2020 р. Житомир: Поліський національний університет, 2020. С. 274-278.

16. Ніколайчук Т. Кредитно-фінансові відносини у сфері заповідної справи: теоретичні аспекти. *Актуальні питання сучасної економічної науки*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 08.12.2020 р. Полтава: ПДАУ, 2020. С. 350-354.

17. Ніколайчук Т. Економіко-ефективний менеджмент заповідних територій, як інноваційний інструмент розвитку галузі. *Сучасні технології менеджменту*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 20.12.2020 р. Луцьк, 2020. С. 295-297.

18. Ніколайчук Т. Еко-ваучинг як інструмент мінімалізації економічних ризиків у сфері природно-заповідного фонду України. *Туризм у XXI столітті: виклики та реагування*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 27.11.2020 р. Київ, 2020. С. 150-153.

19. Ніколайчук Т. Брендінг установ природно-заповідного фонду, як інструмент інноваційного розвитку. *Бренд-менеджмент: маркетингові технології*: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції, 11.03.2021 р. Київ, 2021. С. 62-65.

20. Ніколайчук Т. Інструменти фінансової підтримки екологоорієнтованих суб'єктів господарювання. *Економічні читання присвячені 85-річному ювілею професора Віктора Йосиповича Шияна*: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції, 19.02.2021 р. Харків: Харківський національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва, 2021. С. 442-445.

21. Ніколайчук Т. Компенсаторна підприємницька діяльність еколого-економічного спрямування, як інструмент раціонального використання земельних ресурсів. *Управління та раціональне використання земельних ресурсів в новостворених територіальних громадах: проблеми та шляхи їх*

вирішення: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції, 04-05.03.2021 р. Херсон: ХДАЕУ, 2021. С. 322-326.

22. Ніколайчук Т. Співпраця органів публічної влади, в особі територіальних громад, та об'єктів природно - заповідного фонду України: теоретичні аспекти. *Правові засади організації та здійснення публічної влади*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої світлій пам'яті доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова, 2-6.03.2021 р. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2021. С. 386-388.

23. Ніколайчук Т. Екосистемні послуги у сфері ПЗФ України, як інструмент збалансованого розвитку. *Економічний розвиток держави, регіонів і підприємств: проблеми та перспективи*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції молодих учених, 28-29.04.2021 р. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. С. 390-391.

24. Ніколайчук Т. Система економіко-ефективного управління об'єктами природно-заповідного фонду України. *Проблеми модернізації України: розбудова інноваційних економіки, менеджменту та освіти в умовах нової соціальної реальності*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, 20.04. 2021 р. Київ: МАУП, 2021. С. 114-117